

ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΠΡΟΠΑΡΩΤΕΑ

'Εν 'Ελλάδι..... Δρ. 2.—

'Εν τῇ ἀλλοδαπῇ.. » 2.50

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΤΙΜΑΤΑΙ

Λεπτῶν.....20

261—ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΟΔ. ΕΡΜΟΥ—261

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΑΠΑΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Η ΑΞΙΑ ΘΥΓΑΤΗΡ

Οὐχὶ μόνον ὁ χριστιανισμὸς ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία ἐν γένει ἀνέκαθεν ἐτίμησε καὶ ἀντήμειψε τὴν ἀγαθὴν θυγατέρα ὡς ἔχουσιν τὰ στοιχεῖα τῆς ἀληθοῦς γυναικός. Ὅ,τι ἡ γυνὴ πολλάκις ἀπέτυχεν ὡς ἀποκτήσῃ διὰ στολισμοῦ, ὠραιότητος, φυσικῆς κομψότητος ἢ διανοητικῆς ὑπεροχῆς, δηλ. δόξαν καὶ εὐδαιμονίαν, ἀπέκτησεν διὰ τῆς ἀπλῆς ἐκτελέσεως τῶν οἰκιακῶν καθηκόντων αὐτῆς καὶ ἰδίως διὰ τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπης. Ἐπανειλημμένως ἠγανάκτησεν ἡ καρδιά ἡμῶν βλεπόντων τὸ οἰκτρότατον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ θέαμα, ἥτοι κόρην ὑπερήφανον ἅμα καὶ ἀνόητον, κακότροπον, ἀναξιοπρεπῆ καὶ ἀφιλότιμον, φέρουσαν ὅπισθεν τὴν μητέρα τῆς δίκην ὑπερηφάνου κατὰ τοῦ τοιοῦτου ἐθίμου πᾶσα εὐγενὴς καὶ χριστιανικὴ καρδιά ὀφείλει νὰ διαμαρτυρηθῇ στιγματίζουσα τὰ τοιαῦτα πλάσματα ὡς ἀνάξια τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς εὐγενούς καὶ ἀληθοῦς γυναικός.

Πόσον διάφοροι εἶναι αἱ θυγατέρες ἐκεῖναι, ἃς ἡ ἱστορία ἐκθειάζει διὰ τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν ἀγάπην καὶ σεβασμὸν. Ήκουσαμεν περὶ θυγατρὸς, ἥς ὁ πατὴρ ὑποπέσας εἰς ἕξις μένης ἀπώλεσεν ὅχι μόνον ὑγείαν, ὑπόληψιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν περιουσίαν του, ὥστε ἡ ποτὲ ἐν πολυτελείᾳ διατελοῦσα οἰκογένειά του ᾔδεν ἦν πενιχρότατη. Ἡ νεαρὰ κόρη του συναισθανθεῖσα τὴν ταλαιπωρίαν τοῦ πατρὸς εἰσῆλθεν εἰς συνθήκην, τρόπον τινά, μετ' αὐτοῦ ὅτι ἐὰν αὐτὸς ὑπόσχεται νὰ ἀπέχῃ ἐντελῶς τῶν μεθυστικῶν ποτῶν, αὐτὴ ἠδυνάτο νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος καὶ οὕτω σώσῃ τὸν πατέρα καὶ τὴν οἰκονομίαν. Ἐγένετο. Ἡ θυγάτηρ κατέφυγεν ἕνα ὑπερηφάνον ἐν οἰκογενείᾳ

τινὶ ἐνθα καὶ ἐσπούδαζε, διεκρίθη καὶ τέλος ἔλαβε θέσιν ἐν τινὶ σχολῇ ὡς διδασκάλισσα, καὶ οὕτω διὰ πολλῶν κόπων καὶ μόχθων, ἡ θυγάτηρ αὐτῆ τοῦ ἀσώτου ἐγένετο ἡ σῶτειρα τοῦ πατρὸς καὶ ὁ στῦλος τῆς οἰκογενείας.

Ἡ Ῥωμαϊκὴ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι ἐπίσημός τις ἀνὴρ καταδικασθεὶς εἰς τὸν δι' αἰχρόνης θάνατον ἐρίφθη εἰς τὰς σουλκάς, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ δεσμοφύλαξ εὐσπλαγχνίσθη αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιστημότητά του καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸν θανατώσῃ ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ ὡς ἀποθάνῃ τῆς πείνης, εἰς μόνον δὲ τὴν θυγατέρα του ἐπετρέπετο ἡ εἰσοδος. Ἡμέραι πολλαὶ παρήλθον καὶ ὁ καταδικὸς ἐφαίνετο ἀκμαῖος ὅπερ ἐκίνησε τὴν περιέργειαν τοῦ δεσμοφύλακος, ὅστις ζητήσας τὸ αἶτιον τῆς ἀποτυχίας του εὗρεν ὅτι ἡ θυγάτηρ ἔτραφε τὸν πατέρα διὰ τοῦ γάλακτος τῶν μαστῶν τῆς. Τὸ δαίγμα τοῦτο τῆς ἀγάπης τὸν μὲν πατέρα ἔσωσε τοῦ θανάτου, τὴν δὲ θυγατέρα ἐτίμησε, ἐπὶ τούτῳ ἀνεγερθέντος ναοῦ τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπης τῶν τέκνων.

Λέγεται καὶ περὶ τοῦ διακεκριμένου γάλλου Bozette ὅτι ἐρίφθη ποτὲ ἐν τῇ φυλακῇ μετὰ τῆς θυγατρὸς του ἀναμένων τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου. Καὶ ἡ μὲν θυγάτηρ ἠθώωθη, ὁ δὲ πατὴρ κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ νέα Ἐλισάβετ ἠνείτο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν πατέρα αὐτῆς ἡκέτελεις ἀνέβη ἐπὶ τινὰ χρόνον. Τέλος τὴν 2^{αν} Σεπτεμβρίου 1792 ὁ πατὴρ προσεκλήθη νὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν καὶ ἠνέχθη εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης ὅτε δὲ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐτέθη ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καὶ ὁ δήμιος ὕψωσε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἕνα διὰ τῆς ἀξίνης ἀποκόψῃ τὴν κεφαλὴν του, ἡ θυγάτηρ διασχίσασα τὸ πλῆθος καὶ βίβησεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἀνέκραξε πρὸς τὸν δήμιον: «Κτύπα,

βάρβαρε! δὲν θέλεις θανατώσει τὸν πατέρα μου εἰμὴ διὰ τοῦ στήθους μου! Ἡ χεὶρ τοῦ δημίου ἐδείλιασε, ἡ καρδιά αὐτοῦ ἐπτομήθη καὶ φωναὶ ἠκούσθησαν ἐκ τοῦ πλήθους «χάρις! χάρις!!!» Καὶ οὕτω ἡ ἀγαθὴ θυγάτηρ ὠδήγησε τὸν μὲν καταδικασθέντα αὐτῆς πατέρα εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἐαυτὴν δὲ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, διδάξασα τοῖς περιπατημένοις ἐναργῶς τὸ: «Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἵνα εὖ σοὶ γίνηται».



Ο ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Ὁ χαιρετισμὸς εἶναι ἀπλῆ τις ἐξωτερικὴ ἀπόδειξις τῆς εὐγενείας, τῆς φιλίας καὶ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ἀποδιδόμενου εἰς ἀνθρώπους οὓς ἀπαντῶμεν ἢ ἐπισκεπτόμεθα. Εἰς τὴν Γαλλίαν χαιρετῶσιν ἐκκαλύπτοντες τὴν κεφαλὴν τῶν καὶ ὑποκλινόμενοι· ἀλλ' ὅποια διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ βαθέος καὶ σεμνοπρεποῦς χαιρετισμοῦ τοῦ ταπεινοτάτου καὶ εὐπειθεστάτου δούλου καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ ἀποτόμου τοῦ προστάτου! Ὁ μὲν κλίνει τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ κάμπτεται εἰς δύο, ἐγγίζων ἔστιν ὅτε τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ μετώπου του καὶ νομίζων ὅτι οὕτω δύναται νὰ φανερώσῃ κἀλλιον τὸν δουλόφρονα χαρακτῆρα του. Δυνάμεθα νὰ μαντεύσωμεν τὸν χαρακτῆρα δύο ἀνθρώπων ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν χαιρετῶνται καθ' ὅδον, Κύριος ἄνευ αὐστηλῆς καὶ νέος καλλωπιστής, ὅστις φοβεῖται μὴ διαλύσῃ τὴν καλῶς περιποιημένην κόμην του χαιρετᾷ μόνον διὰ τῆς χειρός. Ἐνῶς πούναυτιον ἐντιμος ἐπαρχιώτης στηρίζει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας κατὰ τὰ ἀνατολικά ἔθιμα. Ὁ μὲν φέρει τὸν πῖλον τοῦ πρὸς τὸ ἐμπρὸς καὶ τὸ σῶμα του πρὸς τὰ ὀπίσω νομίζων ὅτι φέρεται ἰδιοτρόπως. Ὁ δὲ νομίζει ὅτι δεικνύται φιλόκαλος, ὅταν ἐκτείνῃ πλαγίως τὸν δεξιὸν βραχίονά του κινδυνεύων ἐξ ἀπροσεξίας νὰ ραπίσῃ τὸν διαβαίνοντα ὀπισθέν του. Ὁ Ἀλέξανδρος χαιρετᾷ ἐκείνους οὓς ὑποθέτει ὅτι εἶναι σπουδαῖα πρόσωπα ἵνα ἐννοήσωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἔχει σχέσεις, ἃς αὐτὸς δὲν ἔχει. Δὲν ὁμιλοῦμεν περὶ τινῶν χαιρετισμῶν, τῆς ἐθιμοταξίας αἵτινες ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς εὐγενείας ὑποκρύπτουσι βαθυτάτην ἀντιπάθειαν.

Οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι μὴ φέροντες τὰ συνήθη σήμερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κοσμήματα, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκκαλύπτωνται πάντοτε συναντώμενοι. Φαίνεται ὅμως ὅτι κατὰ τὸν 5ον καὶ 6ον αἰῶνα, ἐξέφραζε τις τῇ πρὸς τὸν ἄλλον ὑπόληψίν του ἀφαιρῶν μίαν τρίχαν τῆς κεφαλῆς του καὶ παρουσιάζων ταύτην πρὸς αὐτόν. Κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν οἱ φαλακροὶ ἐθεωροῦντο ὡς ἀδιαφοροῦντες καὶ ὄντες ψυχροὶ, μὴ ἔχοντες τίνι τρόπῳ νὰ ἐκφράσωσι τὴν ὑπόληψιν των. Καλὸν μέσον νὰ μὴ ἐκφράζῃ τις τὴν ὑπόληψίν του εἰς τὸν τυχόντα διότι ἐγνώριζε τί ἤξιζε. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐχαιρέτα τις

τὸν ἀνώτερόν του καταβαίνων τοῦ ἵππου του καὶ ἀσπάζομενος αὐτόν. Ὁ ἀσπασμὸς τῆς χειρὸς ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην σύμβολον ἀξιώματος ὡς καὶ ὁ ἀσπασμὸς τοῦ ποδός. Ὅτε Κάρολος ὁ Γ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, παρεχώρησε εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Νορμανδῶν, Ῥολάν τὴν ἐπαρχίαν ἧτις ἐπωνομάσθη κατόπιν Νορμανδία (912) στρατιωτικὰς τις τοῦ Ῥολάν ἐπιφορτισθεὶς παρ' αὐτοῦ νὰ ἐκτελέσῃ εἰς τὴν θέσιν του τὸν τύπον τοῦ ἀξιώματος, ὕψωσεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸν πόδα τοῦ Κυρίου ὥστε τὸν ἀνέτρεψε, τὸ ὅποιον δὲν περιελαμβάνετο ἐν τῷ προγράμματι τῆς τελετῆς.

Ἵππηρχε καὶ ἄλλη τις συνήθεια χαιρετισμοῦ· νὰ ἄπτονται τοῦ μύστακος, πρᾶγμα ἀδύνατον διὰ τοὺς στερουμένους τοῦ τοιοῦτου στολισμοῦ. Ὁ Οὐερδιέρος ἀφηγεῖται ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλα εἶδη χαιρετισμοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Γαλλίας τῷ 1577. «Τινὲς μὲν ἔλεγον ἀσπάζομαι τοὺς πόδας τῆς μεγαλειότητος σας· ἄλλοι δὲ εἶμαι ὁ αἰώνιος δούλος τῆς οἰκίας σας· εἶμαι τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σας. Οἱ ὅποιοι αὐλοικοὶ χαιρετισμοὶ ἂν καὶ ἦσαν ὅλως μάταιοι ἐλέγοντο σχεδὸν πάντοτε μετ' ὑποκρισίας. Τὸ ἔθος τοῦ ἀσπάζεσθαι τὸν δακτύλιον τῶν ἐπισκόπων καὶ τὸν πόδα τοῦ πάπα εἶνε τοῦ μεσαιῶνος. Οἱ περισσότεροι λαοὶ τῆς Εὐρώπης χαιρετῶσιν ὡς ἡμεῖς σπανιώτερον ἀποκαλυπτόμενοι, συνηθέστερον ὅμως μεταχειριζόμενοι τὴν δεξιῶσιν. Οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς χαιρετῶσι ὑποκλινόμενοι καὶ θέτοντες τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας των, ἢ ὑψοῦντες τὰς χεῖρας των ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν των. Οἱ κάτοικοι τῶν Ὀταίτινων νήσων τῆς Ὀκεανίας μᾶλλον οἰκεῖσι χαιρετῶσι προσκρούοντες τὰς ῥίνας καὶ συσφίγγοντες τὰς χεῖρας· τὸ ἔθος ὅμως τοῦτο οὐδεὶς τῶν Εὐρωπαίων ἀπεμιμήθη μέχρι τοῦδε».

Εἰς τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ ἐγγράφα ὁ χαιρετισμὸς ἐτίθετο ἄνωθεν. Οἱ πάπαι ἐπεκρίνον τὸν χαιρετισμὸν των καὶ τὴν ἀποστολικὴν των εὐλογίαν (Salutatem et apostolicam Benedictionem). Τὰ διατάγματα τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας ἤρχοντο οὕτω. *N. Dei gratia Francorum et Navarrae Rex, omnibus praesentibus et futuris salutem.*

Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ὠνομάζετο χαιρετισμὸς, *salutatio*, ἢ ἐπίσκεψις ἣν ἐποίει πολίτης τις εἰς ἄλλον ὑφ' οὗ ἐπροστατεύετο. Ὁ Οὐίγγλιος μᾶς λέγει περὶ τῶν πλουσίων τούτων οἰκῶν αἵτινες ἦσαν πληρεῖς τοιοῦτων πελατῶν.

Mane salutantum totis vomit aedibus undam.

Ὁ προστάτης ἐδέχετο τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὸν εἰς τὸ προαύλιον, ἀκολουθούμενος ὑφ' ἐνὸς νομοκλήτορος, ἑκαστον ἀναλόγως τῆς τάξεώς του. Ὁ νομοκλήτωρ ἦτο δούλος ἐπεφορτισμένος νὰ ὀνομάξῃ πάντας οἵτινες ἤρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου του. Ὅταν ὁ κύριος ἐθέρπευε δικαστικὴν τινα θέσιν ἠκολουθεῖτο πάντοτε ὑπὸ τοῦ νομοκλήτορός του, ὅστις τῷ ἐδείκνυε τοὺς πολίτας οὓς ἀπῆντα καὶ οὓς ἔδει